

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

Masarykova základní škola a mateřská škola Bobnice

ŠKOLNÍ DRUŽINA

Předkladatel: Masarykova základní škola a mateřská škola Bobnice

Adresa školy: Kovanská 171, 289 31 Bobnice

Ředitelka: Dagmar Bednářová

Telefonní číslo: 325 512 021

E-mail adresa: zsbobnice@seznam.cz

IČO: 750 34 158

Redizo: 600050891

Právní forma: příspěvková organizace

Zřizovatel: obec Bobnice

Adresa zřizovatele: Průběžná 31, 289 31 Bobnice

Kontakt: 325 512 613

E-mail: uobobnice@quick.cz

Starosta obce: Vladimír Janoušek

Platnost dokumentu: 1.9.2016

Podpis ředitele školy

Razítko školy

1. Charakteristika školní družiny

Školní družina při Masarykově ZŠ a MŠ Bobnice slouží především k odpočinku, relaxaci a k rozvíjení zájmů žáků po vyučování a k efektivnímu využití volného času. Školní družina dává prostor pro komunikaci mezi dětmi navzájem, rodiči a vychovatelkou.

Školní vzdělávací program je v souladu se školním vzdělávacím programem a poskytuje žákům dostatek příležitostí k aktivnímu trávení volného času, k realizaci jejich zájmů schopností a dovedností a k pohybové relaxaci. Zaměřuje se na aktivity spojené s praktickým životem, aktivity zájmového a tělovýchovného charakteru, spontánní a odpočinkové činnosti. Klademe důraz na všestranný rozvoj osobnosti žáka, osvojení základních hodnot, na nichž je založena naše společnost, získávání osobní samostatnosti a utváření klíčových kompetencí. Dbáme na to, aby v čase stráveném ve ŠD panovala příjemná atmosféra, žáci rozvíjeli komunikační dovednosti a formy vzájemné spolupráce. Školní družinu navštěvují žáci 1. – 5. Ročníku. Její činnost vychází z pedagogiky volného času. Cílem ŠD je snaha o vytvoření místa pro odpočinek žáků po vyučování a zároveň přispění k cílenému ovlivňování jejich volného času.

1.1 Velikost a vnitřní organizace zařízení

Hlavní prostor ŠD se nachází v samostatné místnosti určené pro práci školní družiny. Maximální kapacita je 25 žáků. Školní družina poskytuje svou činnost každodenně, a to v závislosti na rozvrhu základní školy pro příslušný školní rok. Nejdříve zahajuje svou činnost po 4. vyučovací hodině, činnost družiny je uzavřena v 16 hodin.

1.2 Přijímání žáků

Žáky 1.-5. ročníku přihlašují rodiče na začátku školního roku. Do družiny může být žák přihlášen v průběhu celého školního roku, s ohledem na stav kapacity družiny. O přijetí žáka do ŠD rozhoduje ředitel školy. Při nástupu žáka vyplní rodiče zápisní lístek – vypíše uvedené informace o dítěti (zdravotní problémy, kontakty na oba rodiče) a docházky do ŠD.

2. Materiální, prostorové a ekonomické podmínky

2.1 Materiální a prostorové podmínky

Školní družina pro svou činnost využívá prostory v ZŠ. Vybavení místnosti odpovídá činnostem a aktivitám ŠD, slouží k praktickým činnostem, herní prostor, stoly pro skupinovou práci k herním aktivitám, odpočinkový koberec k relaxaci. Vybavení a materiální podmínky ŠD jsou vyhovující. K vybavení školní družiny patří také výtvarné potřeby, deskové a společenské hry, knihy a další pomůcky. Hry, pomůcky i prostředí družiny je pravidelně obnovováno podle finančních možností. K zájmovým

činnostem jsou k dispozici školní zahrada, průlezky, venkovní školní hřiště, využíván je i prostor obecního hřiště, nedalekého lesíka a okolní přírody.

2.2 Ekonomické podmínky

Školní družina je poskytována v souladu se zákonem za úplatu, jejíž výše je stanovena ředitelem školy

2.3 Personální podmínky

Činnost školní družiny zajišťuje vychovatelka, která má potřebnou kvalifikaci. Je iniciátorem a průvodcem dítěte po činnostech, které motivuje, navozuje, přímo anebo nepřímo řídí, hodnotí. Rozvíjí sociální kompetence důležité nejen pro učení, ale i pro další rozvoj žáků: zdravé sebevědomí-, schopnost být sám sebou, umět žít v sociální skupině i v multikulturní společnosti, vytvořit základy pro celoživotní učení a osvojit si základní lidské a etické hodnoty.

3. Osobnostní výchova

3.1.Psychosociální podmínky

Na cestě za vzděláním se žák neustále vyvíjí, poznává nové jevy, poznatky, učí se, ale zejména se učí poznávat sám sebe. Připravené prostředí ho má proto podněcovat a vést k vlastnímu sebehodnocení. Důležité je uvědomění si své pozice v kolektivu ostatních a snahu si vybudovat a obhájit své místo.

Vždy respektujeme jedinečnost jednotlivce (věková přiměřenost, motivující hodnocení, respekt k individualitě žáka, vhodná zpětná vazby. Vedeme žáka k odpovědnosti, za své učení a chování. Pracujeme na sebereflexi, jak v oblasti učení tak i chování. Učíme se spolupráci, vzájemné pomoci vytvářet hezké vztahy k druhým lidem. Chráníme žáky před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy.

Činnost ve ŠD respektuje principy trvale udržitelného rozvoje. Vedeme k citlivému vztahu k přírodě, ke všemu živému a ukazujeme jim jak žít dle ekologických a environmentálních principů. Učíme je chápat člověka jako součást přírody v časové i prostorové souvislosti. Vytváříme pohodové a zdravé prostředí, které napomáhá k vytváření pozitivního klimatu ve škole. Cílem je prožívat hezké chvíle v příjemném a zdravém prostředí.

3.2 Práce se žáky s potřebou poskytnutí podpůrných opatření

Žákům s potřebou poskytnutí podpůrných opatření je při začleňování do volnočasových aktivit věnována zvláštní pozornost. K naplnění svých vzdělávacích

možností a uplatnění svých práv na rovnoprávném základě s ostatními je skladba zaměstnání je volena tak, aby se v nich uplatnili a mohli být úspěšní všichni žáci. Vhodným individuálním přístupem a vhodným výběrem činností umožňujeme začlenění těchto žáků do jednotlivých zájmových aktivit.

4. Cíle výchovy v ŠD

4.1 Specifické cíle:

Pedagogická pracovnice má na zřeteli, že proces výchovy a vzdělávání je pro dítě přirozenou činností, vhodně ho motivuje, vede tak, aby se dítě cítilo samostatné a svobodné, aby vhodně a otevřeně komunikovalo a spolupracovalo. Rozvíjí základy učení, zdravé sebevědomí, sebejistotu, základy jednání v duchu lidských a estetických hodnot.

4.2 Cíle výchovně vzdělávací činnosti

- Nabízet dětem smysluplné využití volného času
- Vést děti k zdravému životnímu stylu
- Navazovat na získané vědomosti z vyučování a dále je rozvíjet
- Posilovat komunikační dovednosti
- Rozvíjet pohybové schopnosti a dovednosti v oblasti jemné a hrubé motoriky
- Vytvářet vztah k pohybovým aktivitám a sportům, aktivně odpočívat
- Znat pravidla slušného chování a dodržovat je
- Vést děti k uvědomování si svých práv a povinností
- Vést děti spolupráci a toleranci, vést je k samostatnému rozhodování a tvorbě postojů
- Vést je vhodně komunikovat s dospělými i s kamarády
- Rozvíjet kulturně – estetické dovednosti, vést děti k tvořivosti
- Posilovat kladný vztah k přírodě, posilovat pozitivní vztah k životu bez použití návykových látek
- Seznamovat s lidovými tradicemi, vytvářet citový vztah k hodnotám, které vytvořili naši předkové
- Rozvíjet slovní zásobu a fantazii, cvičit paměť a soustředění

4.3 Požadavky pro volný čas

Požadavek pedagogického ovlivňování volného času –navození a motivování činnosti

Požadavek dobrovolnosti – všechny činnosti k přiměřenému věku a jejich momentálnímu stavu, na základě vzbuzeného stavu a motivace

Požadavek zajímavosti a zájmovosti – činnosti pro děti atraktivní, pestré, jiné než vyučování

Požadavek aktivity – aby mohly být v činnostech úspěšné všechny děti, mohly si je i samy tvořit

Požadavek citlivosti a citovosti – činnosti by měly přinášet kladné emoce z činnosti i ocenění

Požadavek **seberealizace** – prostřednictvím činností vytvářet žádoucí sociální kontakty

4.4 Délka vzdělávání

Zájmové vzdělávání v ŠD je poskytováno po dobu trvání jednoho školního roku, tj. 10 měsíců, a to dětem od 1. do 5. ročníku.

O hlavních prázdninách není ŠD v provozu

5. Formy a obsahy činnosti v ŠD

Formy vzdělání

Režim ŠD zahrnuje: činnosti pravidelné, příležitostné akce, spontánní aktivity, odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování.

Pravidelná činnost

Je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje aktivity zájmového a tělovýchovného charakteru.

Spontánní aktivity

Zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku, spontánní hry v rámci ranního pobytu žáků, nebo při odpoledním slučování oddělení.

Odpočinkové činnosti

Zahrnují klidové činnosti po obědě, ale i aktivní odpočinek, kterým je kompenzována jednostranná zátěž, slouží k regeneraci sil.

Příprava na vyučování

Probíhá nenásilnou formou v průběhu celého dne formou didaktických her, vycházek, četby, besed apod.

Příležitostné akce

Tyto akce nejsou zahrnuty do týdenní skladby činností, řada z nich je pořádána tradičně, např. besídky, turnaje a soutěže, kulturní a zábavné akce.

Pobyt žáků v družině provází řada režimových momentů – přechody, převlékání, sebeobslužné činnosti, oběd ve školní jídelně apod. Snahou je, aby probíhaly s co nejmenším úsilím, bez stresů a žáci je vykonávali automaticky.

6. Metody práce, klíčové kompetence

6.1 Metody a formy práce

- Relaxace
- Vyprávění, rozhovory, poslech
- Práce s textem (časopisy, encyklopedie, pohádky)
- Pracovní a výtvarné činnosti (netradiční techniky, práce s různým materiálem)
- Hry (pohybové, stolní, společenské tvořivé, didaktické aj.)
- Křížovky, doplňovačky, rébusy, kvízy, hádanky
- Práce na počítačích, internet
- Návštěvy výstav
- Sběr přírodnin
- Environmentální výchova, osobnostně sociální výchova
- Modelové situace, skupinové práce, soutěže
- Příprava na vyučování

6.2 Klíčové kompetence

Činnost v ŠD vede ke komplexnímu působení, navazuje na působení v MŠ, ZŠ, úzce spolupracujeme s třídními učiteli a rodiči.

- **Kompetence k učení**
Žák dokáže hodnotit své výkony, spontánně a vědomě je uplatňovat v práci
- **Kompetence k řešení problému**
Žák si všímá dění a problémů, které jsou motivací při řešení logických postupů, chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli, rozlišuje správná a chybná rozhodnutí.
- **Kompetence komunikativní**
Žák ovládá řeč, vhodně vyjadřuje myšlenky, odpovědi na otázky i své pocity, bez ostychu komunikuje s vrstevníky i dospělými
- **Kompetence personální a sociální**
Žák rozpozná vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu a šikanu, dokáže se prosadit v kolektivu, je tolerantní, respektuje druhé
- **Kompetence občanské**

Žák dokáže plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, uvědomuje si svá práva i povinnosti, dbá na zdraví své i druhých

- **Kompetence pracovní**

Žák se orientuje v možnostech vhodného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic, dokáže rozvíjet své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech

7. Obsah vzdělávání, časový plán

7.1 Obsah vzdělávání pro školní družinu má pět oblastí

- **Místo, kde žijeme**
- **Lidé kolem nás**
- **Lidé a čas**
- **Rozmanitost přírody**
- **Člověk a jeho zdraví**

7.1.1 Místo kde žijeme

Domov : okruh rodiny a jejich členů, výroba dárků pro členy rodiny, zdravé prostředí v rodině, spolupráce s rodinou, posílení vztahu k rodině

Škola. Vytváření kladného vztahu ke škole, orientace ve škole, školní režim, bezpečná cesta do školy, orientace v blízkém okolí, dopravní značky a předpisy

Obec: seznamování s historií a současností obce, orientace v plánu obce, důležité instituce v obci

Naše vlast: Praha hlavní město – důl. památky, významná místa v ČR, besedy o státních svátcích a významných dnech, pojem vlastenectví.

7.1.2 Lidé kolem nás

Rodina a kamarádi: soužití v rodině, v kolektivu třídy, družiny, v zaměstnání, na ulici, základní komunikace mezi lidmi, lidské vlastnosti, lidé s různými poruchami, povolání pomoc druhému

Soužití: pravidla slušného chování ve veřejných prostorech, používání kouzelných slovíček , obhajování vlastního názoru a přijímání názorů druhých, společná hra a

práce v kolektivu, osobní hygiena, zásady správného stolování, charakterové vlastnosti

Povolání: zdůraznění důležitosti jednotlivých povolání a jejich propojení – tématické hry

7.1.3 Lidé a čas

Volný čas: důležitost denního režimu, vhodné využití volného času (zájmové kroužky, četba, sport, aktivní a pasivní odpočinek, zdraví člověka)

Orientace v čase: znát roční období a umět je charakterizovat – rok, měsíc, týden, vánoční zvyky a tradice, výroba ozdob z různých materiálů, výzdoba ŠD, poslech a zpěv vánočních koled, výroba velikonočního přání, zdobení vajíček

Lidé a minulost: jak se mění lidé, věci, budovy, obec, moderní technika, tradice a řemesla, lidové zvyky, pověsti z blízkého okolí, pohádky a básničky

7.1.4 Rozmanitost přírody

Životní prostředí: pravidla chování v přírodě, ochrana přírody, pranostiky, třídění odpadu, přírodovědné vycházky, úklid v okolí školy a na školní zahradě

Roční období: sledování změn v přírodě při vycházkách, pozorování a poznávání rostlin, vyhledávání informací na PC a v encyklopediích

7.1.5 Člověk a jeho zdraví:

První pomoc: při drobných poraněních, při požáru, při zasažení elektrickým proudem, předcházení úrazů, důležitá telefonní čísla, přivolání pomoci

Péče o zdraví: dodržování základních hygienických návyků, čistota oblečení a osobních věcí, řešení krizových situací, dodržování pravidel silničního provozu pro chodce a cyklisty, návštěva lékaře, přenosné nemoci, použití léků, vytváření prostředí klidu a pohody

Zdravý jídelníček: sestavování zdravého jídelníčku, sledování jídelníčku ve školní jídelně, správné uchovávání potravin, význam ovoce a zeleniny, dodržování pravidelného stravování a pitného režimu, rozhovory o zdravém životním stylu

Příroda jako tělocvična: pobyt na školním hřišti, míčové a pohybové hry, turistické vycházky, atletické soutěže, sportovní olympiáda

7.2 Časový plán

Obsahuje výběr možných činností, ze kterých vychovatelka volí podle aktuálního složení žáků v oddělení. Toto uspořádání umožňuje tvořivě reagovat na změny i na různou skladbu žáků . Činnosti budou v průběhu roku doplňovány o zvolené náměty

Září:

- zahajujeme školní rok, vítáme prvňáčky v ŠD
- vzpomínáme na prázdniny
- seznamujeme se se školou a okolím, družinou, jídelnou, řádem ŠD a řády používaných prostor
- připomínáme si pravidla společného soužití mezi dětmi
- poznáváme kamarády
- povídáme si o bezpečné cestě do školy a ze školy
- sportujeme na školním hřišti
- zdobíme svými výrobky ŠD i chodby školy
- hrajeme si každý den
- připomínáme si práva a povinnosti
- zamáváme vlaštovkám

Říjen:

- zahajujeme docházku do zájmových kroužků školy
- sbíráme, sušíme a aranžujeme přírodniny
- pořádáme výstavky
- pečujeme o své zdraví, co nám prospívá, co nám škodí
- malujeme listy a plody podzimu
- loučíme se s babím létem, připravujeme se na veřejné vystoupení
- pořádáme „Závod šipek a vlaštovek“ – soutěž
- procvičujeme učivo hrami a soutěžemi
- pracujeme s počítačem
- sportujeme na školním hřišti

Listopad:

- tvoříme z přírodnin, třídíme odpad
- oblékáme se podle počasí, pečujeme o svoje věci
- otužujeme se pobytem venku
- připomínáme si nebezpečí na ulici při špatné viditelnosti a náledí
- hrajeme hry v ŠD i na školní zahradě
- soutěžíme ve vědomostech a dovednostech
- vyrábíme vánoční dekorace
- připomínáme si význam vitaminů pro zdraví
- přivítáme Martina, Mikuláše, Advent
- tvoříme rekvizity a dekorace na vánoční besídku

Prosinec:

- vánočně zdobíme družinu a chodby
- vyrábíme dárky, přání a dekorace
- připravujeme vánoční besídku
- vyprávíme o domově
- besedujeme o zvycích a tradicích předvánočních a Vánoc
- zpíváme a recitujeme
- pořádáme vánoční posezení s nadílkou her a hraček
- hrajeme hry

Leden:

- hrajeme si na sněhu i se sněhem, bobujeme
- vyprávíme si, co se děje u krmítka
- procvičujeme učivo, používáme počítač
- diskutujeme o dění v obci
- hrajeme si každý den
- pozorujeme zimní přírodu
- hádáme, soutěžíme a luštíme

Únor:

- pozorujeme spící přírodu
- posloucháme pohádky a příběhy
- bobujeme a hrajeme si na sněhu
- vyrábíme masopustní masky
- tancujeme s hudbou
- povídáme si o zdraví
- vyhlížíme první známky jara

Březen:

- pořádáme výstavky dětských knih
- čteme a besedujeme
- vyrábíme dárky k zápisu do prvních tříd
- malujeme pohádkové postavy a děje
- vyrábíme dárky pro maminku, babičku, učitele
- jarně zdobíme družinu a chodby
- připravujeme se na Velikonoce
- povídáme si o jarní únavě
- využíváme asfaltové hřiště pro jarní hrátky
- pozorujeme znečištěné prostředí po zimě
- připomínáme si důkladné mytí rukou
- hodnotíme připravenost kola a cyklisty

Duben:

- pozorujeme jarní proměny obce
- vyprávíme si o přírodě, mláďatech
- určíme jarní květiny
- porovnáme postřehy ze zahrádek
- vyrobíme nejkrásnější "čarodějnicí" – soutěž
- vyprávíme si o dávných tradicích ohňů a nebezpečí používání zábavné pyrotechniky
- rozpoznáváme důležitá telefonní čísla
- sestavujeme skladbu disciplín družinové olympiády

Květen:

- malujeme kvetoucí stromy, květiny
- zdobíme ŠD, chodby
- připravujeme dárky pro maminky
- sportujeme na školním hřišti
- osvojujeme si zásady pobytu v přírodě
- probíráme úskalí přírody
- vyprávíme si o proměnách obce
- malujeme křídou na asfalt - soutěž
- připomínáme si svátky ČR
- trénujeme společně i individuálně na sportovní olympiádu

Červen:

- oslavíme den dětí - akce Za zvířátka do pohádky
- opakuje varování před nástrahami okolního světa
- opakuje vše o bezpečnosti a zdraví
- stavíme z písku
- plánujeme prázdniny

- sportujeme o olympijské medaile
- třídíme, urovnáváme a opravujeme stavebnice a hry
- pozorujeme dozrávání prvního ovoce
- vybíráme si hraní na přání

8. Evaluační plán

Vnitřní evaluace a hodnocení probíhá na úrovni družiny.

Analyzujeme a vyhodnocujeme podmínky i výsledky výchovně vzdělávacího procesu, hodnotíme plnění výchovně vzdělávacích cílů. Sledujeme individuální rozvoj žáků, jejich pokroky ve výchovně vzdělávacím procesu.

Hodnocení většího či menšího tematického celku provádíme po skončení nebo v průběhu činnosti. Podle získaných výsledků plánujeme tematické celky, upravujeme je, obměňujeme a obohacujeme o nové prostředky činnosti.

Hodnotíme aktivitu žáků, jejich pokroky, úspěchy z pohledu celého kolektivu, bereme na zřetel náměty žáků k dalším činnostem.

Samozřejmostí je i sebehodnocení práce a aktivity dětí.

Všechny realizované činnosti hodnotíme v souladu s výchovně vzdělávacím programem.

9. Podmínky pro hygienické a bezpečné působení ŠD

Ochrana před úrazy a eliminace nebezpečných situací

Vychovatelka eliminuje možné úrazy poučením o bezpečnosti na začátku šk. roku, dále pak v průběhu šk. roku před každými činnostmi a prázdninami. Zdravé prostředí užívaných prostorů – podle platných norem (vhodně vybavené prostory, odpovídající světlo, bezhlučnost, čistota, větrání, teplota a hygienické vybavení prostoru).

Ochrana žáků před úrazy, znalost první pomoci (žáci i pedagogové).

Vhodná struktura činností a skladba zaměstnání

Vychovatelka vybírá činnosti přiměřené věku dítěte tak, aby nedošlo k jejich zranění. Vhodná struktura režimu žáků ve ŠD s dostatkem relaxace a aktivního pohybu dané režimem družiny a skladbou zaměstnání.

Stravovací návyky a pitný režim

Vychovatelka dbá na dodržování osobní hygieny, stravovacích návyků a pitný režim.

Označení nebezpečných předmětů

Vychovatelka na začátku roku seznámí děti s provozními řády využívaných prostor.(školní jídelna, školní družina, třídy, zahrada, hřiště)

Dostupnost prostředků první pomoci

Školní družina je vybavena dostupně umístěnou lékárníčkou – kabinet školy.